

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001057

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Остапенко Станіслав Олегович

2. Stanislav Ostapenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 103

Назва наукової спеціальності: Науки про Землю**

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 50896 Науки про Землю

Дата захисту: 27-02-2024

Спеціальність за освітою: Науки про Землю

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 4516

Повне найменування юридичної особи: Інститут географії Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540402

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 44, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут географії Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540402

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 44, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 39.03.23

Тема дисертації:

1. Місцевий розвиток територіальних громад Черкаської області в умовах децентралізації
2. Local development of hromadas of the Cherkasy oblast in conditions of decentralization

Реферат:

1. У дисертації проведено суспільно-географічне дослідження місцевого розвитку територіальних громад Черкаської області в умовах децентралізації. На основі аналізу попередніх досліджень удосконалено поняттєво-термінологічний апарат суспільно-географічного вивчення місцевого розвитку. Систематизовано поняття «місцевий розвиток», виділено характерні риси місцевого розвитку. Визначено складові системи місцевого розвитку. Визначено, що в процесі децентралізації утворено нові одиниці АТУ базового рівня – територіальні громади, які стали основою формування системи місцевого розвитку. На цьому тлі, місцевий розвиток в Україні слід ототожнювати з територіальними громадами, як базовими одиницями адміністративно- територіального устрою країни. Проаналізовано сучасні напрями зарубіжних та вітчизняних досліджень місцевого розвитку та виділено основні їх напрями. Виділено чотири підходи до трактування поняття місцевий розвиток: економічний, соціальний, комплексний, муніципальний. Опрацьовано підходи міжнародних організацій щодо визначення політики місцевого розвитку. Проведена оцінка спроможності територіальних громад, як основа потенціалу місцевого розвитку. Проаналізовано

критерії (індикатори) попередньої оцінки рівня спроможності територіальних громад Черкаської області, запропоновані в Методиці формування спроможних територіальних громад Мінрегіону. Обґрунтовано необхідність додаткового аналізу показників розвитку інфраструктури, а саме наявності на території територіальної громади закладів надання публічних послуг, що здатні забезпечити належний рівень надання публічних послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, безпеки щодо виникнення надзвичайних ситуацій. Виділено 3 типи і 10 підтипів територіальних громад, які характеризують їх спроможність та рівень місцевого розвитку. Для громад, що мають низький та середній рівень спроможності запропоновано заходи щодо підвищення якості публічних послуг. Перша група таких заходів стосується створення нових закладів із надання публічних послуг, відсутніх в тергромадах, друга - приєднання до суміжних територіальних громад, які мають вищу спроможність та здатні надавати якісні публічні послуги. Визначено, що розвиток місцевих територій тісно пов'язаний із їхнім потенціалом та залученими ресурсами, визначеними як фінансова підтримка держави, зовнішня міграція населення, інвестиції, та реалізація державних програм та інфраструктурних проєктів. Зазначено, що міста виявляються більш конкурентними порівняно з селами та селищами міського типу, а це обумовлено кількома факторами, такими як концентрація кваліфікованої робочої сили, капіталу, та містоцентричність в логістиці. Було проаналізовано наявність стратегій розвитку територіальної громади, їх зміст та відповідність Методичним рекомендаціям Мінрегіону щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Виконано аналіз та оцінку затверджених стратегій 30 територіальних громад Черкаської області, відповідно чотирьом критеріям: визначення чіткої змістовної частини, перелік заходів та термінів їх реалізації, відповідність регіональній стратегії розвитку, наявність чітких методів та заходів моніторингу реалізації стратегії. Визначено, що лише 8 із 30 стратегій повністю відповідають вимогам та потребам розвитку територіальної громади, 13 - потребують доопрацювання, 9- потребують суттєвого доопрацювання і лише 2 стратегії передбачили інструменти моніторингу. Визначено напрямки удосконалення стратегій розвитку територіальних громад.

2. The dissertation presents a socio-geographical study of local development within the hromadas of Cherkasy region in the context of decentralization. Based on the analysis of previous studies, the conceptual and terminological apparatus of the socio-geographical study of local development has been improved. The concept of "local development" is systematized, the characteristic features of local development are highlighted. The components of the local development system are defined. It is determined that in the process of decentralization, new basic-level units of the ATS - hromadas - have been formed, which have become the basis for the formation of the local development system. Against this background, local development in Ukraine should be identified with hromadas as the basic units of the country's administrative and territorial structure. The current directions of foreign and national research on local development are analyzed and their main directions are highlighted. Four approaches to the interpretation of the concept of local development are allocated: economic, social, integrated, municipal. The approaches of international organizations to defining local development policy are elaborated. The article assesses the capacity of territorial communities as the basis of local development potential. The criteria (indicators) for a preliminary assessment of the level of capacity of hromadas in Cherkasy region, proposed in the Methodology for the formation of capable territorial communities of the Ministry of Regional Development, are analyzed. The need for additional analysis of infrastructure development indicators, namely the presence of public service institutions on the territory of the hromada capable of ensuring the proper level of public service provision, in particular in the field of education, culture, health care, social protection, and security in the event of emergency situations, is substantiated. There are 3 types and 10 subtypes of hromadas that characterize their capacity and level of local development. For hromadas with a low and medium level of capacity, measures to improve the quality of public services have been proposed. The first group of such measures relates to the creation of new public service institutions that are absent in the hromadas, the second - joining neighboring hromadas that have higher capacity and are able to provide quality public services. It was determined that the development of local territories is closely related to their potential and attracted resources, defined as state financial support, external migration of the population, investments, and the implementation of state programs and infrastructure

projects. It is noted that cities are more competitive than villages and urban-type settlements, and this is due to several factors, such as the concentration of skilled labor, capital, and city-centricity in logistics. The presence of hromada development strategies, their content, and compliance with the Methodological Recommendations of the Ministry of Regional Development on the procedure for developing, approving, implementing, monitoring, and evaluating the implementation of hromada development strategies were analyzed. The approved strategies of 30 hromadas of Cherkasy region were analyzed and evaluated according to four criteria: definition of a clear content part, list of measures and deadlines for their implementation, compliance with the regional development strategy, presence of clear methods and measures for monitoring the implementation of the strategy. It is determined that only 8 out of 30 strategies fully meet the requirements and needs of community development, 13 need to be improved, 9 need significant improvement, and only 2 strategies provide for monitoring tools. The author identified areas for improving hromada development strategies.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Остапенко С.О. Методичні підходи до забезпечення даними аналізу просторового планування місцевого розвитку. Науковий вісник ХДУ Серія Географічні науки. 2023. № 18. – С. 22–30.
- Остапенко П.О., Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О., Мельничук А.Л., Остапенко С.О. Проект «Геоінформаційний портал Херсонської області»: ініціативи громадянського суспільства з підтримки регіонального розвитку. Український географічний журнал. 2023. № 1. С. 54–66.
- Ostapenko S. Tools for optimizing spatial analysis of local development. The international journal “Sustainable development”. № 2/2023. p. 51-57.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000710, 0117U002410

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маруняк Євгенія Олександрівна
2. Eugenia A. Marunyak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут географії Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540402

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 44, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Палеха Юрій Миколайович

2. Palekha Yurii M.

Кваліфікація: д.геогр.н., професор, 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Барановський Микола Олександрович

2. Mykola Baranovskyi

Кваліфікація: д.геогр.н., професор, 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поливач Катерина Анатоліївна
2. Kateryna Polyvach

Кваліфікація: к.геогр.н., с.н.с., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гукалова Ірина Володимирівна
2. Irina V. Gukalova

Кваліфікація: д.геогр.н., пров.н.с., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лісовський Сергій Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лісовський Сергій Антонович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мозговий Артем Анатолійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна